

2. VERVAGENDE GRENZEN

Marleen Easton
Gudrun Vande Walle

3-11-2009

ASSOCIATIE
UNIVERSITEIT GENT

GofS
Governance of Security

Vervagende grenzen - twee denkrichtingen

- een continuüm van onderscheidbare diensten gaande van diensten die functioneren op basis van informele en weinig dwangmatige bevoegdheden en werkingsmodaliteiten tot diensten die een beroep doen op formele en ingrijpende dwangmatige bevoegdheden en werkingsmodaliteiten (tot de aanwending van legaal geweld toe)
- werking van deze diensten: ligt in elkaars verlengde.
- als een keten van interveniërende diensten

- een veld van concurrentiële diensten
- elk van deze diensten functioneert vanuit specifieke organisatiebelangen
- neiging tot machtsverwerving
- territoriumverwerving
- overschrijden van het eigen werkingsdomein
- Uiteindelijk doel / effect: assimilatie van de concurrentiële dienst binnen de eigen organisatie
- Bv. civiele crisismangement
- Bv. veiligheid bij Douane

3-11-2009

Seminar Evaluatie 10 jaar Politievorming

19

ASSOCIATIE UNIVERSITEIT GENT

GofS
 Governance of Security

Vervagende grenzen – Kansen & Risico's

- Kansen**
 - Antwoord op een vraag van: bedrijven, overheden, burgers.
 - Overheid kan de veiligheid niet zelf meer garanderen - capaciteitsgebrek kan opgevangen worden
 - Kruisbestuiving: ruil van expertise, van software, van management, van aanpak, ...
 - Snelheid
 - Wederzijdse controle
 - Doorbraak van eigen organisatieloga
- Risico's**
 - Burgerrechten
 - Dubbele justitie : 1 keer privaat en 1 keer publiek
 - Rechtsongelijkheid en dus rechtsonzekerheid
 - Een verschillende finaliteit
 - Door geheimhoudingsplicht: een samenwerking op basis van halve informatie.
 - Vraag naar klantgerichtheid kan tot belangenvermenging leiden

3-11-2009 Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming 20

ASSOCIATIE UNIVERSITEIT GENT

GofS
 Governance of Security

5. Vervagende Grenzen

Promotoren : P. Ponsaers , M. Cools, U. Rosental
 Opdrachtgever : Programmadirectie Politie & Wetenschap (NI.)
 Onderzoekers : A. Verhage, J. Van Aalst

- Methodologie**
 - 24 private veiligheidsorganisaties
 - 12 in België
 - 12 in Nederland
 - Welke sectoren? – cfr. wetgeving
 - Interviews
 - Dossieranalyses
- 5 thema's:**
 - Bedrijfsprofiel
 - Bedrijfsorde
 - Werkwijze
 - Visie op het normatieve kader
 - Samenwerking, verschillen en overeenkomsten met de publieke sector**
- 4 Sectoren:**
 - Privé-detectives
 - Interne onderzoeksafdelingen
 - Forensic Auditoren
 - Security consultants

3-11-2009 Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming 21

5. Vervagende Grenzen

Promotoren : P. Ponsaers , M. Cools, U. Rosental

Opdrachtgever : Programmadirectie Politie & Wetenschap (NI.)

Onderzoekers : A. Verhage, J. Van Aalst

De samenwerking is afhankelijk van:

1. Op vraag van de private sector / van de klant: beperkt
2. Op vraag van de politie: samenwerking is vaak politie-gestuurd
3. een beperkte structurele samenwerking bv. overvallen, NOA, bedrijfsinformatienetwerk terroristische dreigingen
4. Vooral informele samenwerking:

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politiehervorming
22

5. Vervagende Grenzen

Promotoren : P. Ponsaers , M. Cools, U. Rosental

Opdrachtgever : Programmadirectie Politie & Wetenschap (NI.)

Onderzoekers : A. Verhage, J. Van Aalst

Knelpunten:

- Gebrek aan vertrouwen
- Een andere finaliteit
- Informatiedoorstroming: verloopt niet vlot: voorkeur voor geheimhouding, verschil in software
- Andere prioriteiten

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politiehervorming
23

6. Inspectiediensten met bijzondere politiebevoegdheden

Promotor : Prof. dr. P. Ponsaers
 Opdrachtgever : Federaal Wetenschappelijk beleid
 Onderzoekers : S. Dekeulenaer, W. Vanhaverbeke, K. Van Alvert

Doelstellingen:

1. Zicht krijgen op de strafrechtelijke activiteiten van de bijzondere inspectiediensten (bid's) in de globaliteit van hun werkzaamheden
2. Nagaan of politionele criminaliteitsstatistiek kunnen aangevuld worden met processen-verbaal van de bijzondere inspectiediensten

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politievorming
24

6. Inspectiediensten met bijzondere politiebevoegdheden

Promotor : Prof. dr. P. Ponsaers
 Opdrachtgever : Federaal Wetenschappelijk beleid
 Onderzoekers : S. Dekeulenaer, W. Vanhaverbeke, K. Van Alvert

Methodologie:

- Literatuurstudie met een inventarisatie van de BID's
- Kwantitatief luik: dossieranalyse:
 - parket Gent (N 915)
 - parket Brussel (N 1451)
 - arbeidsauditoraat Charleroi (N 594)
 - Aanvankelijk PV = afk. van BID
 - Dossiers m.b.t. feiten gepleegd in 1998
- Kwalitatief luik: diepte-interviews met 30 inspectiediensten

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politievorming
25

6. Inspectiediensten met bijzondere politiebevoegdheden
 Promotor : Prof. dr. P. Ponsaers
 Opdrachtgever : Federaal Wetenschappelijk beleid
 Onderzoekers : S. Dekeulenaer, W. Vanhaverbeke, K. Van Alvert

Kwalitatief luik:

- 30 bijzondere inspectiediensten
 - Gestructureerde vragenlijst
 - Drie vragenblokken:
 1. Administratiefrechtelijke afhandeling
 2. Interne werking van de dienst
 3. **Samenwerking met andere inspectiediensten, politie en parket**

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politievorming
26

6. Inspectiediensten met bijzondere politiebevoegdheden
 Promotor : Prof. dr. P. Ponsaers
 Opdrachtgever : Federaal Wetenschappelijk beleid
 Onderzoekers : S. Dekeulenaer, W. Vanhaverbeke, K. Van Alvert

- Structurele samenwerking tussen reguliere politie en BID's is beperkt: bv. een aantal samenwerkingsprotocollen
- Vaak op basis van informele contacten / ad hoc
- Samenwerking:
 - Op initiatief van politie: expertise, wegcontroles, kantschriften
 - Op initiatief van BID: bijstand, wegcontroles
- Aantal domeinen waar bevoegdheden "raken":
 - Milieu, illegale handel, fiscale fraude, ...

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politievorming
27

6. Inspectiediensten met bijzondere politiebevoegdheden
 Promotor : Prof. dr. P. Ponsaers
 Opdrachtgever : Federaal Wetenschapsbeleid
 Onderzoekers : S. Dekeulenaer, W. Vanhaverbeke , K. Van Alvert

Kwantitatief luik:

In welke mate zijn reguliere politiediensten actief in het domein van de bijzondere strafwetgeving?

PK Gent en Brussel:

- Reguliere politie in niet onbelangrijke mate actief in bijzondere strafwetgeving
- Politie stuurt in vele gevallen meer pv's door dan bid's
- Vooral bij materies die door klachten aan het licht komen. Bv. Beschadigingen, geluidshinder, sluikstorten

Arbeidsauditoraat Charleroi:

- 594 dossiers afkomstig van BID's – 340 dossiers afkomstig van politie
- Inzake arbeidsmaterie – BID's actiever dan politie

3-11-2009

Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming

28

6. Inspectiediensten met bijzondere politiebevoegdheden
 Promotor : Prof. dr. P. Ponsaers
 Opdrachtgever : Federaal Wetenschapsbeleid
 Onderzoekers : S. Dekeulenaer, W. Vanhaverbeke , K. Van Alvert

Knelpunten

- minder onafhankelijk van private sector
- bevoegdheidsuitbreiding en verzelfstandiging
- informatiedoorstroming: verschil in dataverwerking
- manier van werken: bv. autocontrole
- verschillende finaliteit
- veiligheid als centraal thema

3-11-2009

Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming

29

7. Evaluatie van de toepassing van de wet mbt. de GAS

Promotoren : P. Ponsaers, Tom Vander Beken

Opdrachtgever : FOD Binnenlandse Zaken

Onderzoekers : Filip Cammaert

GAS-wet

- geeft gemeenten autonomie in het sanctioneren van allerlei (gemeentelijk in te vullen) vormen van overlast
- Resultaat = repressie, gestuurd door de gemeentelijke overheid, ‘gewapend’ bestuur
- Wie kan vaststellen?
- Wie kan sanctioneren?
- Percentage sepot?

GAS draagt in zich idee van vervagende grenzen... maar praktijk levert ander verhaal...

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming
30

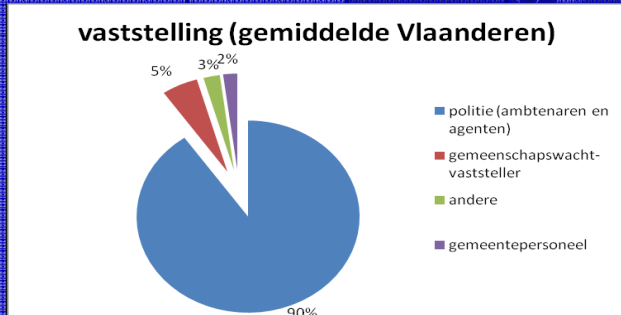
7. Evaluatie van de toepassing van de wet mbt. de GAS

Promotoren : P. Ponsaers, Tom Vander Beken

Opdrachtgever : FOD Binnenlandse Zaken

Onderzoekers : Filip Cammaert

Onderzoek leert dat vaststellers GAS in de meeste gevallen politiemensen zijn... (bevestigd dr VVSG)

Categorie	Percentage
politie (ambtenaren en agenten)	90%
gemeenschapswacht-vaststeller	5%
andere	3%
gemeentepersoneel	2%

Bron: Samenvatting onderzoek toepassing GAS; 26 november 2008
Koen Van Heddeghem & Tom De Schepper, VVSG

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming
31

7. Evaluatie van de toepassing van de wet mbt. de GAS

Promotoren : P. Ponsaers, Tom Vander Beken
Opdrachtgever : FOD Binnenlandse Zaken
Onderzoekers : Filip Cammaert

Dat vaststellers in de meeste gevallen politiemensen zijn, genereert in relatie tot het evaluatierapport reflecties mbt.

- WAT is voor WIE overlast?
- Wie neemt inzake GAS de regierol op zich?
- Behoort het tot de kerntaken van de politie?
- Beschikt de politie over voldoende capaciteit om dit te doen?

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming
32

8. Nodale Politiestrategieën.

Promotoren : P. Ponsaers, M. Easton & M. Cools i.s.m. B. Hoogenboom
Opdrachtgever : Politie en Wetenschap, Nederland
Onderzoeker : Fien Gilleir

Probleemstelling

- Nodale oriëntatie betrekking op uitoefenen toezicht op **stromen** ('flows') van mensen, goederen, geld en informatie die zich over infrastructuur (bv. de haven) verplaatsen
- Naast 'Space of places', 'space of flows'!
- Vraagstelling onderzoek is of actoren in de Antwerpse haven vanuit deze nodale oriëntatie samenwerken en op welke manier?
- Bv. controle inzake transport van afval in de haven van Antwerpen is gedeelde bevoegdheid van meerdere actoren

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming
33

8. Nodale Politiestrategieën.
 Promotoren : P. Ponsaers, M. Easton & M. Cools i.s.m. B. Hoogenboom
 Opdrachtgever : Politie en Wetenschap, Nederland
 Onderzoeker : Fien Gilleir

Onderzoeksresultaten

- Praktijk in de Antwerpse haven weerspiegelt een **diversiteit** aan
 - Beleidsvoering
 - Rationaliteiten en visies
 - Institutionele settings
 - Aanpak
 tussen de betrokken actoren (de scheepvaartpolitie, de federale gerechtelijke politie, de douane, het gemeentelijk autonoom havenbedrijf,...)
- Deze praktijken vragen om een **democratische toets** in relatie tot rechten en vrijheden van burgers

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming
34

8. Nodale Politiestrategieën.
 Promotoren : P. Ponsaers, M. Easton & M. Cools i.s.m. B. Hoogenboom
 Opdrachtgever : Politie en Wetenschap, Nederland
 Onderzoeker : Fien Gilleir

Enkele onderzoeksresultaten...

- Versnippering en onduidelijkheid over wie regierol opneemt.
- Naast scheepvaartpolitie werpt douane zich op als cruciale actor inzake veiligheid in de haven met 'verhoging' van het toezicht en ook 'verbreding' (naast fiscaliteit ook veiligheid)
- Vooral informele afspraken en ad hoc samenwerking dus nood aan wetgevend kader en formele overlegstructuren met respect voor eigenheid en finaliteit van elke instantie
- Is de vaak 'begrensde' organisatie van de aanwezige veiligheidsactoren afdoende om veiligheidsrisico's aan te pakken?
 - Kunnen statische toezichthoudende instanties vat krijgen op de complexiteit van stromen?
 - Noodzaak om af te stappen van het denken in geografische entiteiten?

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politieherforming
35

8. Nodale Politiestrategieën.

Promotoren : P. Ponsaers, M. Easton & M. Cools i.s.m. B. Hoogenboom
 Opdrachtgever : Politie en Wetenschap, Nederland
 Onderzoeker : Fien Gilleir

In relatie tot de evaluatie van de politiehervorming interessant om mee te nemen...

- Is de politie in staat af te stappen van een in hoofdzaak geografisch geënte werkwijze?
- In hoeverre zijn doorgedreven risicoanalyses onderdeel van een probleemgerichte werking?
- Is er inzake informatiegestuurde politiezorg ook afstemming met andere actoren?
- Hoe kunnen democratische 'checks and balances' worden ingebouwd ter bescherming van de burger?

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politiehervorming
36

Besluit: vervagende grenzen

- Complexe onveiligheidsproblemen >< werkingsterreinen controle- en veiligheidsinstanties
- Samenwerking is niet vanzelfsprekend
- Risico op rechtsongelijkheid en rechtsonzekerheid
- Vraag naar capaciteitsuitbreiding: noodzaak of is meer structurele samenwerking een oplossing?

3-11-2009
Seminar Evaluatie 10 jaar Politiehervorming
37

Besluit: vervagende grenzen

- Meer nood aan kennis over grensvervaging en policing
- Een continuüm van verschillende rechtsordes of een concurrentieel spanningsveld?
- Zelfevaluatie overschrijden en externe blik nodig!